

ΘΕΜΑΤΑ

 ΟΜΑΔΑ Α

(Από τις πέντε ερωτήσεις επιλέγετε τις τρεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 4 μονάδες)

1. Ποια ήταν τα αίτια που οδήγησαν τους Ευρωπαίους στις μεγάλες ανακαλύψεις του 15^{ου} αι;
2. Να ελέγξετε την ορθότητα ή όχι των παρακάτω προτάσεων σημειώνοντας Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) (στο φύλλο απάντησης).

- i) Ο Άγγλος φιλόσοφος Ρογήρος Βάκων (Bacon) τόνισε τη σημασία του πειράματος για την επιστημονική έρευνα.
- ii) Ο Χριστόφορος Κολόμβος πραγματοποίησε τα ταξίδια του με οικονομική ενίσχυση του βασιλιά της Πορτογαλίας.
- iii) Οι μεγάλες ανακαλύψεις είχαν αρνητικές συνέπειες στους πολιτισμούς της Κεντρικής Αμερικής.
- iv) Η προσφορά του Δάντη στη Λογοτεχνία είναι ότι έγραψε στη σύγχρονή του γλώσσα και όχι στα λατινικά.
- v) Ουμανισμός ονομάστηκε η αποκοπή των ανθρώπων από την αρχαιότητα.
- vi) Ο Λούθηρος δε δέχεται κανένα από τα μυστήρια της Καθολικής Εκκλησίας.
- vii) Ο «πόλεμος των χωρικών» ήταν διαμάχη ανάμεσα στους χωρικούς διαφόρων περιοχών.
- viii) Η «ομολογία της Αυγούστας» είναι το Σύμβολο της Πίστεως των λουθηρανών.

3. α. Τι γνωρίζετε για το ρυθμό του μπαρόκ; Αναφέρετε (επιγραμματικά) τους σημαντικότερους εκπροσώπους του.
β. Τι γνωρίζετε για την «Εγκυκλοπαίδεια» ;

4. Τι προέβλεπε το σύνταγμα των Η.Π.Α. του 1787;

5. Ποια μέτρα πήρε ο Καποδίστριας για την αναδιοργάνωση της εκπαίδευσης; Γιατί δεν προχώρησε στην ίδρυση πανεπιστημίου;

 ΟΜΑΔΑ Β

(Από τις τέσσερις ερωτήσεις επιλέγετε δύο. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 4 μονάδες)

1. Ποια ήταν τα δύο πρώτα επίσημα διπλωματικά κείμενα με τα οποία αναγνωρίζεται το δικαίωμα για πολιτική ανεξαρτησία στους Έλληνες; Τι προέβλεπαν και σε ποιο σημαντικό για την «ελληνική υπόθεση» γεγονός οδήγησαν;

2. Αφού μελετήσετε το παράθεμα «*Πώς βγήκε κλέφτης ένας ανυπότακτος ραγιάς*» και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στους λόγους που οδήγούσαν τους υπόδουλους Έλληνες να γίνουν κλέφτες.
3. Με βάση το απόσπασμα «*Η πολιορκία του Μεσολογγίου*» να εξηγήσετε τους λόγους που οδήγησαν τους Μεσολογγίτες να επιχειρήσουν την έξοδο.
4. Αφού μελετήσετε το απόσπασμα «*Το έργο του Καποδίστρια*» και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να πείτε ποια μέτρα πήρε ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας για την προστασία της γεωργίας.

Πώς βγήκε κλέφτης ένας ανυπότακτος ραγιάς

«...Μετά την πτώση του Αλή πασά (1822) συνεπώς και του Τέρπου Πάνου, ο Ντοτάνης απεδόθη εις το επάγγελμα των συμπατριωτών του, την υλοτομίαν και ειργάζετο μετ' αυτών εις τα δάση του Ολύμπου. Ημέραν τινά, ενώ διήρχετο την πεδιάδα του Δεβολίου (=νότια από τις Πρέσπες) μεταβαίνων εις την εν Ολύμπω εργασίαν του, συνελήφθη υπό των οργάνων του τυραννίσκου Μανόκ αγά Ρέβανη, και υπεχρεώθη να δουλέψη επι μίαν εβδομάδα εις τους αγρούς του αγά, αγγαρείαν μαζί με τον ημίονόν του. Του ανέθηκαν να μεταφέρει κόπρον δια τους αγρούς του αγά, καθαρίζων τους σταύλους. Ληξάσης της αγγαρείας ταύτης, εξήτησε παρακλητικώς την άδειαν από τον αγάν, όπως μεταβή εις την εργασίαν του. "Πήγαινε", του είπεν ο αγάς, "και εις την επιστροφήν σου από το κουρπέτ (ξενιτιά), να έλθης πάλιν να με δουλέψης".

Ο Ντοτάνης ηγανακτισμένος ανεχώρησε και φθάσας εις Αικατερίνην επώλησε τον ημίονόν του και αγόρασε όπλα, εκείθεν δε μετέβη εις τα δάση όπου ειργάζοντο και οι συμπατριώται του. Διηγείται το συμβάν, ορκιζόμενος ότι δεν θα εργασθή και δεν θα ζήση εάν δεν εκδικηθή και εξολοθρεύση του Μανόκ, τον τύραννον εκείνης της επαρχίας... Συνεννοηθείς με τον ανδρείον και λίαν φιλόπατριν Θέμελην Δάρδαν και μετ' άλλων εκεί συνεργαζομένων συμπατριωτών εσχημάτισαν σώμα εκ δέκα περίπου ανδρών προς εξολόθρευσιν του Μανόκ...».

Παπά Σπύρου Ν. Ζέγκου, «Βιογραφία Πολύκαρπου του Δαρδαίου» [1927] στο Αλ. Πολίτης, *Κλέφτικα*, εκδ. Ερμής, Αθήνα 1976, σ. 137.

υλοτομία: το επάγγελμα του ξυλοκόπου, **τινά:** κάποια, **διήρχετο:** περνούσε από, **μεταβαίνων:** πηγαίνοντας, **ημίονος:** μουλάρι, **ανέθηκαν:** ανέθεσαν, **κόπρον:** κοπριά, **ληξάσης:** αφού έληξε, **όπως:** για να, **λίαν:** πάρα πολύ

Η πολιορκία του Μεσολογγίου

«Το Μεσολόγγιον, το προπύργιον τούτο της Ελλάδος, αφού κατήντησεν εις την εσχάτην ένδειαν των πολεμικών εφοδίων και λοιπών εις τροφήν αναγκαίων, αφού μέγα μέρος του τείχους κατεκρημνίσθη από το εκθρικόν πυρ, αφού τα περισσότερα πυροβόλα του εβάλθησαν εις αδράνειαν, ο δε θηριώδης εκθρός δια των μηχανών του απεκατέστησεν αυτό ανίκανον του να θεωρήται πλέον ως φρούριον, το Μεσολόγγιον, λέγω, επροκαλέσθη από τον εκθρόν πολλάκις να έλθη εις συνθήκας και να παραδοθή· μόνη δε η αγανάκτησις και του θανάτου η απόφασις, και μόνον το αίσθημα του να μη παραδοθή ποτέ ο Έλλην εις τον άπιστον Αγαρηνόν [Αιγύπτιον] διεφύλαξαν την πόλιν ταύτην, και επομένως όλην την Ελλάδα...»

Απόσπασμα από εφ. *Ελληνικά χρονικά*, 29 Ιουλίου 1825 στο Κ. Κουμαριανού (επιμ.), *Ο Τύπος στον Αγώνα*, εκδ. Ερμής, Αθήνα 1971, σ. 274.

ένδεια: έλλειψη, **κατεκρημνίσθη:** γκρεμίστηκε, **έλθη εις συνθήκας:** να συνθηκολογήσει

Το έργο του Καποδίστρια

«...Εκεί που στράφηκε περισσότερο το ενδιαφέρον του Καποδίστρια ήταν η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός της γεωργίας... “Η ευημερία της Ελλάδας” –έγραφε– “δεν βρίσκεται στο σπαθί αλλά στο αλέτρι”. Και οι προσπάθειές του ξεκίνησαν ακριβώς από το να αντικαταστήσει το αρχέγονο αλέτρι, που χρησιμοποιούσαν, με το πιο σύγχρονο τότε βελγικό και επεκτάθηκαν ως τη σύσταση πρότυπων αγροκτημάτων με αποκορύφωμα την ίδρυση της γνωστής γεωργικής σχολής της Τίρυνθας, που όμως παραμελήθηκε και καταστράφηκε μετά τη δολοφονία του... Ωστόσο μπήκαν οι βάσεις για μια πιο συστηματική αξιοποίηση της γης με την εισαγωγή νέων καλλιεργειών, επιστημονικών μεθόδων και προπάντων με την ασφάλεια η οποία εδραιώθηκε στην ύπαιθρο...».

Δημήτριος Λουλές, «Κατευθύνσεις και προοπτικές της οικονομικής πολιτικής του Ι. Καποδίστρια, 1828-1831». Περιλαμβάνεται στο συλλογικό έργο *Ιωάννης Καποδίστριας και η συγκρότηση του Ελληνικού κράτους*, εκδ. University studio press, Θεσσαλονίκη 1983, σ. 133.

αρχέγονος: πρωτόγονος